

NÄR BODEN KLÄS MED MAHOGNY FÅR MAN ...

STANS SNYGGASTE FASAD

Är det dags att byta ut panelen på villan? Och har du ett väl fyllt bankkonto så kan du välja ädelträ. Är du träfanatiker kommer du att glädja dig över fasaden varje dag. **Det ser inte bara läckert ut – panelen tål väder och vind**, och därmed har du en panel som håller sig exklusiv i många år.

Du får garanterat inte bara kvarterets läckraste och mest exklusiva fasad. Den blir också den tjugigaste i hela stan och kanske den som håller sig fräsch längst. Du ska bara komma ihåg att stryka panelen då och då med olja.

Men smakar det så kostar det! En panel av äkta mahogny måste beställas på ett snickeri och då bör du räkna med att en fjällpanel (22 x 120) kostar upp till 500 kr per löpmeter.

Du kan emellertid slippa undan billigare om du väljer t.ex. cederträ eller afrikansk mahogny. Nöjer du dig med att sätta panelen på klink kan du spara ytterligare pengar och köpa panel för 200 kr löpmetern.

Alternativt kan du importera själv och det behöver inte vara så dyrt.

Byggvaruhuset Stark (www.stark.dk)

säljer fjällpanel av mahogny för 225 kr och transporten med lastbil kostar cirka 6000 kr.

Allra billigast blir det att göra sin egen mahogny, s.k. roslagsmahogny. Den blandas av 1 del trätjära, 1 del linolja och 1 del terpentin (lacknafta) och kan strykas på allt sugande trä.

Det är de små detaljerna ...

För att det ska bli riktigt elegant gäller det att du lägger tid på de små detaljerna. Du kan t.ex. låta smygpanelen runt fönstren sticka ut och göra pluggar så du kan täcka skruvarna i hörnlisterna. Alla spikar ska vara rostfria och de ska placeras i snörräta rader annars ser det slarvigt ut.

Här har hörnlisterna fasats av på ett snickeri. Det kan du annars klara själv med en handöverfräs. □

HÖRN

Hörnlisterna ger en fin finish. Lägg märke till att de har fasats av och att alla skruvar försänkt och pluggats igen så att man inte kan se dem.

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

För att det ska bli snyggt och tätt måste du vara noggrann när du kapar brädorna.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

2-3 dagar för en bod på 18 m².

PRISBILD

Det beror på det träslag du väljer: från 200 kr till 2500 kr/m².

MATERIAL

- Fjällpanel (26 x 120 mm)
- Hörnlist, 42 x 42 mm
- Hörnlist, 30 x 30 mm
- Rostfria skruvar, 5 x 50 mm, med kullerförsänkta huvuden
- Uteskruvar, 5 x 100 mm
- Vattenfast lim
- Exp. fogband, 15 x 20 mm
- Olja för ädelträ
- Bottningslister och fogmassa

SPECIALVERKTYG

- Pluggborrsats

MONTERING

Ska det vara perfekt ska skruvarna sitta i snörräta rader. För att lyckas med detta behövs en mall, som lätt tillverkas av en brädstump och en list och förses med borrhål.

FÖNSTER

Om du låter smygbrädorna runt fönstret sticka ut lite från fasaden får du en läcker finish som är lite annorlunda.

Fasaden är nu förberedd för montering av fjällpanel, klinkläggning eller bara vågrät panel. Isoleringen skyddas av vindtäta gipsskivor och på var 60:e cm sitter lodräta spikreglar, som panelen ska fästas på. Då luftas panelen på baksidan.

På varje spikregel sätts märken för den liggande panelen. Då går det snabbt och lätt att senare montera panelen.

Nertill avslutas vindskyddet (av gipsskivor) med en Z-profil av aluminium, som går upp bakom vindskivorna. Den leder ev. fukt bort från syllan av trä.

Exklusivt ädelträ

Mahogny är ett hårt träslag med lång hållbarhet och det får en fin varm glöd om du oljar det.

Mahogny är ett av de bästa träslag man kan använda eftersom det är så hårt och tål väder och vind. Även om det utsätts för allt från bitande nordanvindar och skyfall till stekhet sol och sommartorka så spricker det inte. Träet har en varierad ådring

och ofta en djupt röd nyans skiftande till mörkbrunt – beroende på vilken variant du väljer.

Men mahogny är också ett träslag som är dyrt, svårt att få tag på och som omfattas av handelsrestriktioner. Det är ett s.k. regnskogsträ-

slag och handlas ibland med falska certifikat. Därför är det endast få importörer av mahogny i Sverige.

Det finns emellertid upp till 500 arter av mahognysläktet och några är billiga, t.ex. kahya, som handlas av flera svenska importörer.

Hondurasmahogny

Sipomahogny

Sapelimahogny

Cubamahogny

HÖRNEN

Börja med att sätta upp hörnlisterna, som du sedan kan skjuta in den liggande panelen mot. **Hörnlisternas skruvar försänks och döljs under pluggar.** Det skapar ett elegant resultat. Du kan ev. köpa färdiga träpluggar (i olika träslag) men här görs de med hjälp av en borrar som gör pluggar och en annan som gör hål.

1 Gör träpluggar med pluggborren. Du kan borra en hel rad pluggar på överskottet från en hörnlist. Gör dem rikligt långa och bryt loss dem med stämjärn eller skruvmejsel.

2 Borra hål för pluggarna i hörnlisten med den andra borrar på max. var 50:e cm. Borra cirka 10 mm djupt. Borra sedan vidare i centrum med en 5 mm borrar.

3 Håll hörnlisten på plats och fäst den med 5 x 100 mm skruvar. De är så långa att de når ända fram till och in i stolpen.

4 Hålen pluggas igen men stryk först lite lim i varje hål och fördela med en bomullspinne. Stryk sedan lim på pluggarna och knacka fast dem i hålen.

5 Kapa pluggen när limmet har torkat. Om du använder ett vasst stämjärn kan du kapa pluggen plant med hörnlistens yta.

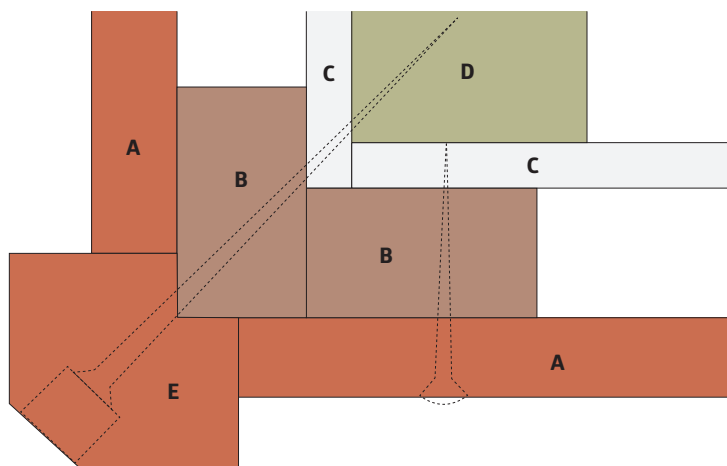
När du har gjort pluggar av träslaget och pluggar igen alla skruvhål kan man nästan inte se var du har skruvat.

Var försiktig och skär endast av små bitar i sänder med stämjärnet.

HÖRNETS KONSTRUKTION

Hörnlisten E bearbetas med handöverfräs eller beställs på ett snickeri. Falsen på den trycks in mot spikreglarna B, som även är avståndslister. Hörnlisten fästs sedan med långa skruvar som går in i stolpen D i väggen. Skruvhålen pluggas igen näst listen har fästs.

- A. Liggande fasadpanel
- B. Spikreglar, 25 x 45 mm
- C. Vindskiva, 9 mm gips
- D. Stolpe, 45 x 95 mm
- E. Hörnlist, 45 x 45 mm

FASADPANEL

För att få ett snyggt resultat **är det viktigt att varje bräda kapas exakt och att skruvarna fästs i snörräta rader.** Det klarar du av med en mall. Se också till att panelen sitter lika högt, alltså på samma nivå, på bägge sidor av ett fönster eller en dörr. Om brädorna inte är tillräckligt långa tvingas du skarva dem. Det ser bäst ut om skarvarna fördelas över hela fasaden utan något visst system.

Spänn fast ett snöre vågrätt som den första brädan fästs längs. Snöret spänns mellan två spikar som fästs under hörnliserna. Brädans underkant ska följa snöret.

Gör en bormall och använd den när du förborrar för skruvarna. Hålen sitter på en rad 40 mm från panelens underkant. Hålen på sidorna är för skruvning av kortändar.

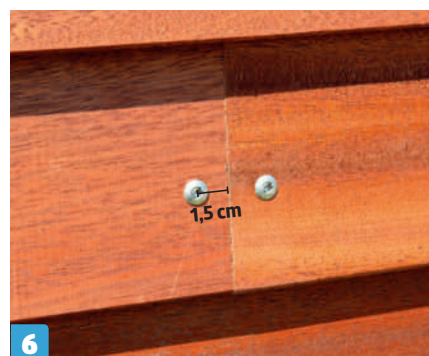
Ta bort mallen och borra vidare i märket. Borren har en diameter på 5 mm och har försetts med en försänkare. Borren går precis igenom brädan.

Efter att ha övat lite lär du dig att försänka hålet exakt så mycket att det passar precis för den kullerförsänkta skruven.

Kolla för var tredje bräda om ovankanten är vågrät. Det är bäst att också ha ett långt vattenpass för att se att brädorna sitter på samma nivå på bägge sidor av ett fönster.

Skarva brädorna på en spikregel med skruvarna på samma nivå. Här sätts de 15 mm från kortänden på varje bräda och brädorna har kapats vinkelrätt.

FÖNSTER OCH DÖRRAR

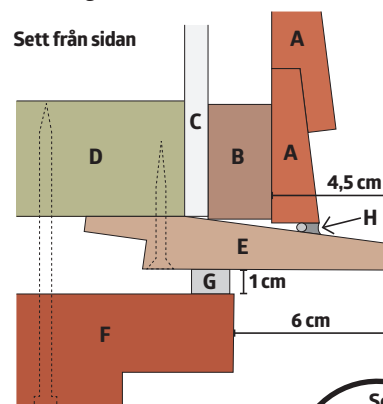
När du sätter upp panel runt dörrar och fönster så är det klokt att använda samma brädor som till panelen. **Det är den bästa lösningen som ger snyggt resultat.** Här låter vi dem sticka ut en bit från fasaden.

- A. Fjällpanel
- B. Spikreglar, 25 x 45 mm
- C. Vindskena av gips, 9 mm
- D. Stolpe, 45 x 95 mm
- E. Smygpanel och "fönsterbleck"
- F. Fönsterkarm, här mahogny
- G. Expanderande fogband
- H. Gummifog och botteningslist

PANEL OVANFÖR FÖNSTRET

Panelbrädan E ovanför fönstret hyvlas av om du använder fjällpanel så att den blir vågrätt på undersidan och passar till fönstret. Passa också på att kapa en panelbräda A så att du kan tätta med en gummifog och en botteningslist H.

Sett från sidan

Se gärna till att det är 5 mm mellan brädorna och täta med fogmassa.

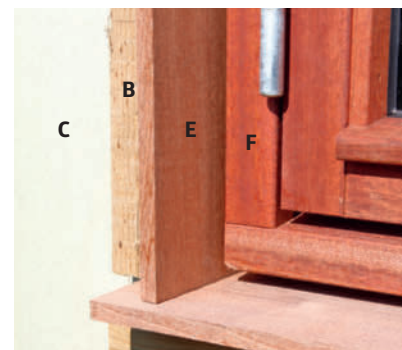
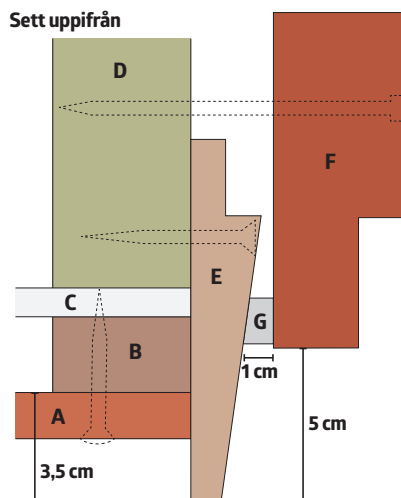

Brädan A ovanför fönstret måste sågas till för att passa ihop med smygpanelen E ovanför fönstret.

SIDAN PÅ FÖNSTRET

Sätt ett fogband G mellan brädan E och fönsterkarmen F. Fäst den ett par mm bakom karmens främre kant.

Sett uppifrån

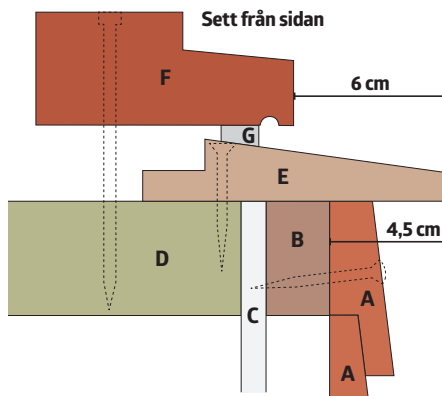

Smygpanelen E skruvas först fast på spikregeln B och sticker ut cirka 1 cm från resten av panelen. Karmen F skruvas fast på stolparna D.

PANELEN UNDER FÖNSTRET

Det ska också fästas ett fogband G mellan karmen F och "fönsterblecket" E. Det är viktigt att bandet placeras innanför droppspåret under karmen.

Sett från sidan

Väljer du fjällpanel har den en fasad sida som passar perfekt för att vara "fönsterbleck" E. Här låter vi denna bräda sticka utanför karmen F med 6 cm och är noga med att tätta.